

Zgodnie z prawem, kto posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega odpowiedzialności karnej. Odpowiedzialność karna albo jej brak jest każdorazowo uzależniona od okoliczności faktycznych danej sprawy. Najniższa możliwa kara za narkotyki to grzywna, a najsurowsza to 10 lat pozbawienia wolności.

NARKOTYKI – ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA

Katarzyna Syroka-Marczewska
Prawnik

Zgodnie z art. 62 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (dalej: ustawa)¹, kto posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega odpowiedzialności karnej. **Kara jest każdorazowo uzależniona od okoliczności faktycznych danej sprawy.** Decyzja w tym zakresie należy do sądu. Zasadniczo przepisy przewidują karę pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli mamy do czynienia ze znaczną ilością² środków odurzających lub substancji psychotropowych, wówczas sprawca podlega wyższej karze, tj. karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. W sytuacji mniejszej wagi sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności³ albo pozbawienia wolności do roku.

Interpretacja art. 62 ustawy nie jest jednoznaczna, o czym świadczą przywołane poniżej rozstrzygnięcia sądów:

- z wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 7.12.2006 r., II AKa 249/06, wynika, że: „przedmiotem czynu polegającego na bezprawnym posiadaniu środków odurzających musi być co najmniej taka ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, która wystarczy przynajmniej na jednorazowe ich użycie przez jedną osobę w celach innych niż medyczne w dawce przyjętej czy uznawanej jako typowa dla danego środka odurzającego lub substancji psychotropowej”;
- z wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 20.12.2006 r., II AKa 241/06, wynika, że: „art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zabrania posiadania środków odurzających bądź substancji psychotropowych, zatem posiadania przynajmniej jednej porcji takiego środka pozwalającej na odurzenie człowieka. Przepis ten nie ma zastosowania do sytuacji powstałej po «posiadaniu środka odurzającego», a to – jak w tej sprawie – woreczka ze śladowymi ilościami białego proszku. «Ilość śladowa», nikłe resztki, pozostałości po substancji psychotropowej nie spełnia cyt. znamienia posiadania owej substancji”;
- z wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 13.03.2007 r., II AKa 28/07, wynika, że: „kryterium limitującym karalność posiadania środków odurzających i substancji psychotropowych z całą pewnością nie jest długotrwałość ich dzierżenia”;
- w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 23.12.2008 r., II AKa 380/08, czytamy, że „o posiadaniu narkotyku można mówić tylko wtedy, gdy sprawca dysponuje co najmniej jedną działką narkotyku. Tak więc bez wątplenia kryterium tego nie spełnia osad marihuany na szklanej lufce”;
- z wyroku Sądu Najwyższego z 21.01.2009 r., II KK 197/08, wynika, że: „dysponowanie środkiem odurzającym lub substancją psychotropową związane z ich zażywaniem albo z zamiarem niezwłocznego zażycia przez osobę dysponującą nimi, nie jest ich posiadaniem w rozumieniu art. 62 ust. 1 ustawy;
- z wyroku Sądu Najwyższego z 16.04.2009 r., IV KK 418/08, wynika, że: „środki odurzające lub substancje psychotropowe, o których mowa w art. 62 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii [...], muszą spełniać nie tylko kryterium przynależności grupowej do związków wymienionych w załącznikach do tego aktu prawnego, ale również kryterium ilościowe, pozwalające na co najmniej jednorazowe użycie w celu osiągnięcia efektu odurzenia lub innego, charakterystycznego dla działania substancji psychotropowej”;
- z postanowienia Sądu Najwyższego z 28.10.2009 r., I KZP 22/09, wynika, że: „na podstawie art. 62 ustawy karalny jest każdy wypadek posiadania

środka odurzającego lub substancji psychotropowej «wbrew przepisom ustawy», a więc w celu dalszej sprzedaży lub udzielenia ich innej osobie, jak i w celu samodzielnego zażycia – czy to za jakiś czas, czy niezwłocznie, jeżeli sprawca posiada środek odurzający lub substancję psychotropową w ilości pozwalającej na co najmniej jednorazowe użycie, w dawce dla nich charakterystycznej, zdolnej wywołać u człowieka inny niż medyczny skutek”.

W uchwale składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego – Izba Karna z dnia 27 stycznia 2011 r., sygn. akt I KZP 24/10, stwierdzono, że każde władztwo, każde faktyczne dysponowanie środkiem odurzającym lub substancją psychotropową będzie wypełniało znamię czasownikowe „ma” typu przestępstwa określonego w tym przepisie. Analogicznie w wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu – II Wydział Karny z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. akt II AKa 299/17 sąd przyjął, że „dla przyjęcia posiadania” nie ma znaczenia również to, jak długo oskarżony władał środkiem odurzającym, może to być choćby krótkotrwałe, faktyczne władztwo nad rzeczą. Jak już wspomniano, odpowiedzialność karna albo jej brak jest każdorazowo uzależniona od okoliczności faktycznych danej sprawy. Najniższa możliwa kara za narkotyki to grzywna, a najsurowsza to 10 lat pozbawienia wolności⁴.

Dla penalizacji posiadania środka odurzającego lub substancji psychotropowej znaczenie ma ilość narkotyku pozwalająca na choćby jednorazowe użycie w dawce przyjętej za typową dla danego środka czy substancji⁵. Oceny, czy ujawniony narkotyk jest przedmiotem przestępstwa nielegalnego posiadania narkotyków, dokonuje się zasadniczo dwupoziomowo: po pierwsze, na etapie postępowania przygotowawczego funkcjonariusz Policji przeprowadza badanie testerem narkotykowym (m.in. Mistral Group 119, PTD 119). W zależności od zabarwienia się testera narkotykowego można otrzymać wynik pozytywny lub negatywny. Po drugie, powołuje się biegłego⁶ z zakresu kryminalistycznych badań chemicznych w celu wydania na podstawie ekspertyzy kryminalistycznej opinii z zakresu badań chemicznych. Bez względu na powyższe należy pamiętać, że wszystko zależy od konkretnego przypadku oraz osoby sędziego, ponieważ opinia biegłego (podobnie, jak każdy inny dowód w sprawie) jest oceniana przez pryzmat zasad określonych w kodeksie postępowania karnego (dalej: KPK), tj. zasady swobodnej oceny dowodów,

o której mowa w art. 7 KPK (organy postępowania kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego) oraz art. 201 KPK (jeżeli opinia jest niepełna lub niejasna albo gdy zachodzi sprzeczność w samej opinii lub między różnymi opiniami w tej samej sprawie, można wezwać ponownie tych samych biegłych lub powołać innych). Jednocześnie warto w tym miejscu zwrócić uwagę, że art. 33⁷ ustawy dopuszcza używanie środków odurzających grup I-N i II-N oraz substancji psychotropowych grup II-P, III-P i IV-P wyłącznie w celach medycznych, przemysłowych lub prowadzenia badań, a substancji psychotropowych grupy I-P – jedynie w celu prowadzenia badań. Posiadane bez uprawnienia środki odurzające, substancje psychotropowe, nowe substancje psychoaktywne, lub ich preparaty, oraz prekursorzy kategorii 1, podlegają zabezpieczeniu przez organy ścigania lub organy celne. W tym miejscu warto zwrócić uwagę, że gdy nie zostało jeszcze wszczęte postępowanie karne, sąd orzeka o ich przepadku na rzecz Skarbu Państwa.

Czy posiadanie narkotyków na własny użytek jest karalne?

Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa w art. 62 ust. 1 lub 3 ustawy, są środki odurzające lub substancje psychotropowe w ilości nieznacznej, przeznaczone na własny użytek sprawcy, postępowanie **można umorzyć** również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby **niecelowe** ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości.

Przepis art. 62a ustawy obowiązuje od 9 grudnia 2011 r.

Stanowi on samodzielną (tzn. niewymagającą już powoływania którejkolwiek z przesłanek określonych w art. 17 § 1 KPK) podstawę prawną umorzenia dochodzenia lub śledztwa w sytuacji, gdy przedmiotem czynu są:

1. środki odurzające lub substancje psychotropowe w ilości nieznacznej,
2. przeznaczone są one na własny użytek sprawcy,
3. orzeczenie wobec sprawcy kary za ich posiadanie byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień społecznej szkodliwości⁸.

Do podjęcia decyzji o umorzeniu konieczne jest łączne spełnienie wszystkich wymienionych przesłanek.

Umorzenie postępowania na podstawie ww. przepisu może mieć miejsce już na etapie postępowania przygotowawczego, tj. prowadzonego przez organy ścigania (policję, prokuraturę). Instytucja umorzenia może zostać jednak zastosowana także na etapie postępowania jurysdykcyjnego, tj. prowadzonego przez sąd.

Jak już wspomniano, przesłanką umorzenia postępowania jest taka ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, którą należy ocenić jako nieznaczną. Ustawodawca nie zdefiniował jednak tego pojęcia. Sposób rozumienia nieznaczonej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych jako przesłanki instytucji uregulowanej w art. 62a ustawy powinno uwzględniać nie tylko kryterium ilościowe odwołujące się do wagi tych substancji, ale również kryterium jakościowe. Przy interpretacji wyrażenia „nieznaczonej ilości” nie należy ograniczać się tylko do wagi środków odurzających i substancji psychotropowych, gdyż należy również uwzględnić stężenie zabezpieczonej substancji, pozwalające ocenić, ile można z niej zrobić jednorazowych dawek tej substancji. W celu ustalenia znaczenia pojęcia nieznaczonej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych należy uwzględnić również – oprócz wymienionych kryteriów ilościowego i jakościowego – kryterium proporcji ilości zabezpieczonych substancji do potrzeb sprawcy⁹. Przykładowo wskazuje się, że chodzi o ilość odpowiadającą doraźnym potrzebom uzależnionego, tj. 1-2 porcje¹⁰. W wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 września 2005 r., III AKa 217/05, sąd orzekł natomiast, że środki odurzające w ilości nie większej niż 5 gramów (...) niewątpliwie można zaliczyć do ilości nieznaczonej, skoro ustawodawca w pierwotnej treści załącznika do projektu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wskazał jako ilości nieznaczone do 10 gramów marihuany, do 3 gramów haszyszu i do 0,25 grama amfetaminy. Sąd Apelacyjny w Poznaniu w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 lutego 2017 r., II AKa 247/16 również uznał za „nieznaczną ilość” kilka gramów. W praktyce to biegły z zakresu

Dla penalizacji posiadania środka odurzającego lub substancji psychotropowej znaczenie ma ilość narkotyku pozwalająca na choćby jednorazowe użycie w dawce przyjętej za typową dla danego środka czy substancji.

fizykochemii poddaje analizie narkotyków i weryfikuje, ile „porcji” narkotyków można pozyskać z suszu. Istotne, aby już na tym etapie zweryfikować opinię biegłego – aby ocenić, czy w sprawie występuje faktycznie „nieznaczonej” ilość narkotyku, należy określić zawartość THC w suszu – im jest niższa, tym większa ilość suszu będzie potrzebna do jednorazowego zużycia. W opiniach biegłych przeważnie pojawia się konkluzja, że jedna porcja w przypadku suszu konopi wynosi od 0,3 do 1 grama, choć pojawiają się także odmienne opinie¹¹.

Posiadanie narkotyków na własny użytek oznacza, że sprawca przestępstwa nie zamierzał udzielić ich odpłatnie lub nieodpłatnie innej osobie.

Należy podkreślić, że przepis art. 62a ustawy przewiduje **uprawnienie** do umorzenia postępowania, a nie nakaz takiego postąpienia¹². Ma on charakter fakultatywny

(na co wskazuje sformułowanie „można umorzyć”), a zatem jego zastosowanie zależy każdorazowo **od oceny sytuacji oraz swobodnego uznania prokuratora lub sądu**.

W praktyce, aby oskarżony skorzystał z instytucji umorzenia przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia musi wskazać możliwie **przekonujące argumenty**, mające na celu wykazanie nieznaczonej

ilości środka odurzającego lub substancji psychotropowej, przeznaczenie na własny użytek sprawcy oraz **że orzeczenie kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu lub stopień społecznej szkodliwości**¹³.

Dla przykładu zdaniem Sądu Okręgowego w Warszawie orzeczenie kary wobec oskarżonego, który posiadał przy sobie środki odurzające w postaci heroiny o łącznej wadze 0,27 grama netto (przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne), jest celowe, ponieważ wymagają tego względy wychowawcze oraz zapobiegawcze, a w szczególności pożądanym jest ukształtowanie u oskarżonego postawy akceptowanej społecznie, czemu nie służyłoby umorzenie postępowania. Zgodnie z treścią art. 37a kodeksu karnego (dalej: KK) można orzec karę

grzywny albo karę ograniczenia wolności, zamiast kary pozbawienia wolności, jeżeli ustawa przewiduje zagrożenie karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat. W tej sytuacji, biorąc pod uwagę okoliczności łagodzące występujące w niniejszej sprawie, czyli młody wiek oskarżonego oraz to, że aktualnie oskarżony zadeklarował chęć poddania się terapii leczenia uzależnień, sąd postanowił wymierzyć oskarżonemu karę przy zastosowaniu art. 37a KK w zw. z art. 34 § 1a pkt 1 KK. Zatem chcąc dać oskarżonemu szansę, a mając jednocześnie na uwadze okoliczności obciążające w tej sprawie, sąd doszedł do przekonania, że karą właściwą będzie kara ograniczenia wolności w wysokości 4 miesięcy, polegająca na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cel społeczny w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. W ocenie sądu kara w takim wymiarze spełni cele prewencji ogólnej i szczególnej¹⁴. Do rozważenia, czy w państwa ocenie jest to kara adekwatna?

Jak już wspomniano przy ocenie, czy ujawniona ilość narkotyku jest nieznaczna, należy brać pod uwagę nie tylko jego wagę, lecz także przesłanki wymienione w art. 115 § 2 KK. Przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu sąd bierze pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy (posiadanie narkotyku na własny użytek, a także wpływ tego posiadania na sprawcę i jego otoczenie – czy narkotyk odgrywał w życiu sprawcy istotną rolę, czy jakkolwiek posiadanie przez sprawcę narkotyku negatywnie wpłynęło na jego otoczenie), rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Na pewno istotnym czynnikiem będzie dotychczasowa karalność sądowa sprawcy, opinia środowiskowa, miejsce ujawnienia narkotyków itp. Ujawnienie narkotyków np. w szkole czy na imprezie masowej jest zazwyczaj istotną przeszkodą w umorzeniu.

Nowe substancje psychoaktywne – odpowiedzialność karna

Często pojawia się pytanie: czy prawo tak samo traktuje „dopalacze” i narkotyki? Odpowiedź brzmi: nie. Zgodnie z art. 62b ustawy kto, wbrew przepisom ustawy, posiada nowe substancje psychoaktywne, podlega

grzywnie. Jeżeli przedmiotem czynu jest znaczna ilość nowych substancji psychoaktywnych, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. W sytuacji, w której przedmiotem czynu jest nowa substancja psychoaktywna w ilości nieznacznej, przeznaczonej na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości.

Przepis art. 62b ustawy został dodany przez art. 1 pkt 36 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i obowiązuje od 21 sierpnia 2018 r. Celem tego przepisu było spenalizowanie zachowania polegającego na posiadaniu nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy.

W myśl art. 4 pkt 11a ustawy nową substancją psychoaktywną jest każda substancja lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu, działające na ośrodkowy układ nerwowy, inne niż substancja psychotropowa i środek odurzający, stwarzające zgodnie z rekomendacją Zespołu do spraw oceny ryzyka zagrożeń dla zdrowia lub życia ludzi związanych z używaniem nowych substancji psychoaktywnych, o której mowa w art. 18b ust. 1 pkt 3, zagrożenia dla zdrowia lub zagrożenia społeczne porównywalne do zagrożeń stwarzanych przez substancję psychotropową lub środek odurzający, lub które naśladują działanie tych substancji, określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 44f pkt 3 ustawy.

Jak już wspomniano, odpowiedzialność karna albo jej brak jest każdorazowo uzależniona od okoliczności faktycznych danej sprawy. Najniższa możliwa kara za „dopalacze” to grzywna, a najbardziej surowa to 3 lata pozbawienia wolności.

Przypisy

¹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Dz.U. 2005 Nr 179 poz. 1485 z późn. zm.

² Oczywiście „znaczna ilość” stanowi kryterium obiektywne i jest mierzona ilością porcji konsumpcyjnych (różnych wagowo w zależności od rodzaju narkotyku, a konkretnie jego mocy odurzającej), niezależne od tego, czy środek odurzający lub substancja psychotropowa przeznaczone są do zaspokojenia własnych potrzeb sprawcy, czy też sprawca ma względem nich inne zamiary (zob. wyrok SA w Warszawie z dnia 4 sierpnia 2017 r., II AKa 168/17). W świetle utrwalonego orzecznictwa za oczywiste jednak uchodzi, że znaczna ilość środków odurzających lub substancji

psychotropowych – w rozumieniu ustawy z 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii – jest to taka ilość, która mogłaby jednorazowo zaspokoić potrzeby co najmniej kilkudziesięciu osób uzależnionych (zob wyrok SA w Lublinie z dnia 24 maja 2017 r., II Aka 93/17; wyrok SA w Lublinie z dnia 18 października 2012 r., II Aka 224/12; wyrok SA w Warszawie z dnia 21 marca 2016 r., II Aka 247/15, LEX nr 2061769; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 20 lutego 2008 r., II Aka 10/18; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 2 lutego 2012 r., II Aka 413/11; postanowienie SN z dnia 23 września 2009 r., I KZP 10/09, OSNKW 2009/10/84; wyrok SN z dnia 14 lipca 2011 r., IV KK 127/11).

³ Wykonanie kary ograniczenia wolności ma na celu wzbudzenie w skazanym woli kształtowania jego społecznie pożądanego postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego. Kara ograniczenia wolności trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 2 lata; wymierza się ją w miesiącach i latach. Kara ograniczenia wolności polega na: obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne lub potrąceniu od 10% do 25% wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny wskazany przez sąd. Warto podkreślić, że w czasie odbywania kary ograniczenia wolności skazany nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu oraz ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary. Wymierzając karę ograniczenia wolności, sąd może orzec świadczenie pieniężne wymienione w art. 39 katalog środków karnych pkt 7 KK lub obowiązki, o których mowa w art. 72 KK (sąd może zobowiązać skazanego do: 1) informowania sądu lub kuratora, 2) przeproszenia pokrzywdzonego, 3) wykonywania ciężącego na nim obowiązku łóżenia na utrzymanie innej osoby, 4) wykonywania pracy zarobkowej, do nauki lub przygotowania się do zawodu, 5) powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, 6) poddania się terapii uzależnień, 6a) poddania się terapii, w szczególności psychoterapii lub psychoedukacji, 6b) uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, 7) powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, 7a) powstrzymania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, 7b) opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, 8) innego stosownego postępowania w okresie próby, które może zapobiec popełnieniu ponownie przestępstwa).

⁴ Jeśli próbujesz bronić się w sprawie o posiadanie narkotyków samodzielnie, warto zwrócić uwagę na poniższe możliwości:

Posiadanie narkotyków art. 62 ust. 1 upn

- kara wolnościowa | art. 37a § 1 KK
 - kara mieszana | art. 37b § 1 KK
 - odstąpienie od wymierzenia kary | art. 59 KK
 - nadzwyczajne złagodzenie kary | art. 60 § 2 KK
 - warunkowe umorzenie postępowania karnego | art. 66 § 1 KK
 - warunkowe zawieszenie wykonania kary | art. 69 § 1 KK
- Posiadanie znacznej ilości narkotyków art. 62 ust. 2 upn
- kara mieszana | art. 37b § 1 KK
 - odstąpienie od wymierzenia kary | art. 59 KK
 - nadzwyczajne złagodzenie kary | art. 60 § 2 KK
 - warunkowe zawieszenie wykonania kary | art. 69 § 1 KK

Posiadanie narkotyków wypadek mniejszej wagi art. 62 ust. 3 upn

- odstąpienie od wymierzenia kary | art. 59 KK
- kara mieszana | art. 37b § 1 KK
- nadzwyczajne złagodzenie kary | art. 60 § 2 KK
- warunkowe zawieszenie wykonania kary | art. 69 § 1 KK
- umorzenie art. 62 a upn

Źródło: <http://adwokat-warszawa.eu/posiadanie-narkotykow/>, dostęp z dnia 03.03.2021 r. oraz opracowanie własne.

⁵ A. Muszyńska, „Problematyka granic odpowiedzialności karnej za posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych w praktyce sądowej”, Pał. 2010/7–8, s. 119-120.

⁶ Treść opinii stanowi bardzo wartościowy dowód, ponieważ biegły już nie tylko stwierdza rodzaj substancji i jej wagę, ale także często wskazuje przynależność do określonej grupy związków chemicznych oraz wskazuje ilość porcji handlowych (tzw. działek, porcji dealerskich, dawek ulicznych), czy ilość dawek progowych (możliwość wywołania efektu odurzenia danym środkiem odurzającym lub substancją psychotropową).

⁷ Jak słusznie zauważa B. Kurzępa, substancje psychoaktywne mają dwojakie działanie: z jednej strony mogą być wykorzystywane – z pozytywnym skutkiem – w medycynie, nauce i przemyśle, z drugiej zaś mają właściwości uzależniające, co rodzi wiele poważnych, a często i dramatycznych problemów natury zdrowotnej, społecznej itp. W celu ustanowienia oraz efektyw-

nego sprawowania kontroli nad nimi, zarówno krajowej, jak i międzynarodowej, dokonano podziału środków odurzających oraz substancji psychotropowych na grupy, kierując się przede wszystkim ich właściwościami uzależniającymi w przypadku stosowania ich w celach innych niż medyczne oraz zakresem ich zastosowania w celach medycznych (B. Kurzępa w: A. Ważny (red.), Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2019). Dokonany został następujący podział środków odurzających i substancji psychotropowych, które mogą być używane wyłącznie w celach: a) medycznych, przemysłowych lub prowadzenia badań – I-N, II-N, II-P, III-P, IV-P, b) prowadzenia badań – I-P, c) prowadzenia badań oraz w lecznictwie zwierząt – IV-N. Wytwarzanie, przetwarzanie lub przerabianie, w celu prowadzenia badań naukowych, środków odurzających grup I-N, II-N i IV-N oraz substancji psychotropowych grup I-P, II-P, III-P i IV-P jest dozwolone wyłącznie jednostkom naukowym. Muszą one jednak wcześniej uzyskać zezwolenie Głównego Inspektora Farmaceutycznego (art. 35 ust. 1 i ust. 4 pkt 1 ustawy). Podobne zezwolenie wymagane jest w przypadku stosowania środków odurzających grupy IV-N oraz substancji psychotropowych grupy I-P w celu prowadzenia badań naukowych. Czynności tego rodzaju powinny się mieścić w zakresie działalności statutowej danej jednostki naukowej. Przepis art. 41 ust. 4 ustawy dopuszcza wydawanie z apteki preparatów zawierających środki odurzające grupy II-N lub substancje psychotropowe grup III-P i IV-P na podstawie recept innych niż specjalnie oznakowane recepty lub zapotrzebowania. Preparaty z zawartością środków odurzających grupy III-N mogą być wydawane z apteki bez recepty. Natomiast preparaty z zawartością pozostałych grup środków odurzających i substancji psychotropowych mogą być wydawane z apteki wyłącznie na podstawie specjalnie oznakowanych recept albo zapotrzebowania. Posiadanie w celach medycznych oraz do badań klinicznych preparatów zawierających środki odurzające grup I-N, II-N, III-N i IV-N lub substancje psychotropowe grup II-P, III-P i IV-P jest dopuszczalne po uzyskaniu zgody wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego. Takim posiadaczem może być zakład opieki zdrowotnej niemający apteki szpitalnej lub działu farmacji szpitalnej, zakład leczniczy dla zwierząt, lekarz, lekarz dentysta i lekarz weterynarii, prowadzący praktykę lekarską, a także inny podmiot, którego działalność wymaga posiadania i stosowania tych preparatów. Szczegóły z tym związane określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z 20.10.2015 r. w sprawie preparatów zawierających środki odurzające lub substancje psychotropowe, które mogą być posiadane i stosowane w celach medycznych oraz do badań klinicznych, po uzyskaniu zgody wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego (Dz.U. poz. 1819). Wykonując delegację zawartą w art. 44f ustawy, Minister Zdrowia wydał 17.08.2018 r. rozporządzenie w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych. W załączniku nr 1 znajduje się wykaz substancji psychotropowych z podziałem na grupy, o których mowa w art. 32 ustawy. W załączniku nr 2 znajduje się wykaz środków odurzających z podziałem na grupy, o których mowa w art. 31 ustawy, oraz ze wskazaniem środków odurzających grupy IV-N dopuszczonych do stosowania w lecznictwie zwierząt zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy. Wykaz nowych substancji psychoaktywnych umieszczony jest w załączniku nr 3.

⁸ A. Ważny (red.), „Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii. Komentarz”, wyd. II, Warszawa 2019.

⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 lutego 2017 r., II Aka 247/16.

¹⁰ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4 października 2000 r., II Aka 161/00.

¹¹ <https://capitallegal.pl/posiadanie-narkotykow/>, dostęp z dnia 03.03.2021 r.

¹² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 grudnia 2016 r. II Aka 388/16.

¹³ Stopień społecznej szkodliwości będzie niski w sytuacji, gdy sprawca będzie posiadał nieznaczne ilości narkotyku, w okolicznościach nie stwarzających zagrożenia dla osób trzecich, w szczególności w posiadaniu na własne potrzeby. Należy zauważyć, że ocena społecznej szkodliwości czynu również dokonywana jest przez organy ścigania, dlatego warto w tym zakresie wykazać się inicjatywą dowodową.

¹⁴ Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 5 sierpnia 2019 r. VI Ka 1508/18.